

Het belang van stiltes

Roman - In haar nieuwe roman graaft Siri Hustvedt diep in eigen leven. Het levert een van haar allerbeste boeken op.

KATHY MATHYS

In *Herinneringen aan de toekomst*, de zevende roman van de Amerikaanse schrijfster Siri Hustvedt (64), gaat S.H., een auteur van in de zestig, de confrontatie aan met het notitieboek dat ze als drieëntwintigjarige schreef. Bij momenten heeft ze medelijden met de vrouw die ze was, maar ze bewondert haar daadkracht: de literatuurstudente die het ondergesneeuwde Minnesota inruilde voor een gehorige flat op 109th Street in New York, was niet van plan om het even aan te kijken. Een reus wil ze zijn, een intellectueel en schrijver die niet hoeft onder te doen voor haar mannelijke collega's.

S.H. vindt het notitieboek uit 1978 tijdens het uitruimen van het ouderlijke huis. De combinatie van fragmenten uit de aantekeningen met commentaren van de oudere S.H. zorgt voor avontuurlijk proza. De wijze waarop de schrijfster schakelt tussen toen en nu en hoe ze filosofeert over tijd is werwend.

In het notitieboek staan dingen die S.H. zich niet of anders herinnert. Het hoofdpersonage legt verbanden die ze toen niet zag. De manier waarop we herinneren is altijd een van Hustvedts grote thema's geweest en in deze roman verkent ze dat onderwerp tot op het bot. Je leest aangrijpende beschrijvingen van de vader van S.H., een inmiddels overleden arts die deuntjes floot in de auto, en van haar dementerende moeder. Het hoofdpersonage meent dat je schrijvers van memoires dient te wantrouwen, zeker wanneer ze alles tot in de kleinste details opdiepen. Wie zich herinnert, gaat vanzelf fictionaliseren.

De lezer die vertrouwd is met de biografie van Siri Hustvedt, zal veel van de schrijf-

ster herkennen. Ook zij verhuisde in 1978 naar New York zonder ook maar één telefoonnummer op zak te hebben. Toch is dit geen memoir. Wanneer je het boek leest, snap je waarom ze niet voor dat genre heeft gekozen. In een roman kun je feit en fictie versmelten, in alle vrijheid verkleinen of uitvergroten.

Uitdagens

Was *De vlammende wereld*, Hustvedts vorige roman, iets te cerebraal voor sommigen, dan is de balans tussen verhaal en ideeën hier perfect. De buurvrouw van S.H. praat hardop tegen zichzelf; ze houdt dreigende monologen. De jonge schrijfster luistertervinkt en probeert als een detective haar raadsel op te lossen. Verwacht geen conventionele ontknoping van dit mysterieverhaal. Hustvedt is altijd geïnteresseerd geweest in het ongezegde, in de stiltes.

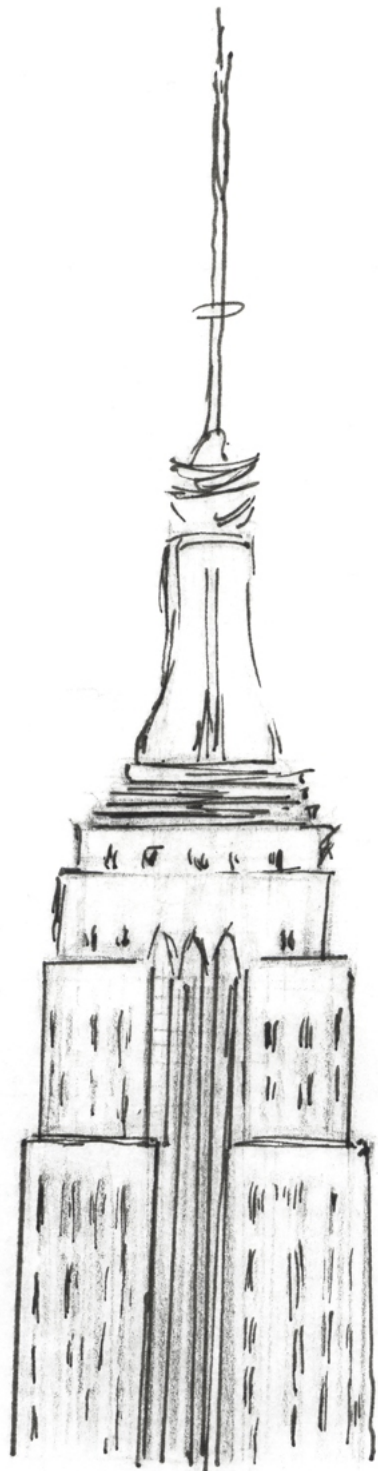
Hustvedt lezen is hard werken, terugbladeren en herlezen, maar de beloning voor geest en hart is gigantisch

S.H. is een snelle leerling, als een spons zuigt ze alles op. Ze wil niet enkel studeren maar ook liefhebben. Geen van haar minnaars maakt een blijvende indruk. Velen onderschatten haar. De roman bevat talloze scènes die doen denken aan Rebecca Solnits essay. Merken die mannen dat Minnesota, zoals het hoofdpersonage liefkozend wordt genoemd door haar vrienden, eigen gedachten heeft, dan reageren ze bits of zelfs woedend. In het midden van de roman vindt een gewelddadig incident plaats dat dit verhaal een andere richting uitstuwt. Hustvedt laat het gebeuren, moedigt het zelfs aan. Verhalen hebben nu eenmaal hun eigen wil. Denk nu niet dat Hustvedt snel op de #Me-

Too-trein is gesprongen. In haar debuut *De blinddoek* was de gewelddadige mannelijke blik al een van de thema's.

In *De vlammende wereld* trad een vrouwelijke kunstenaar aan die pas succesvol werd toen ze een mannelijk pseudoniem aannam. Ook nu heeft Hustvedt aandacht voor doodgezwegen stemmen. De dadaïstische kunstenaar barones Elsa von Freytag-Loringhoven krijgt de nodige herwaardering. Hustvedt gelooft, net als vele experts - dat de barones niet Marcel Duchamp de maker is van *Fountain*, het beruchte urinoir van 1917.

Ik schreef een notitieboek vol met citaten uit dit moedige, uitdagende boek, deze roman vol sfeervolle scènes en scherpe gedachten. Nee, dit is geen vlotte pageturner. Hustvedt lezen is hard werken, terugbladeren en herlezen, maar de beloning voor geest en hart is gigantisch. Bovendien is *Herinneringen aan de toekomst* een grappig boek, niet in het minst door de illustraties die de auteur zelf heeft gemaakt.

© Siri Hustvedt

★★★★★

Siri Hustvedt

Herinneringen aan de toekomst.

Vertaald door Caroline Meijer, De Bezige Bij, 384 blz., 24,99 €.

Oorspronkelijke titel: 'Memories of the future.'

Verschijnt op 25 april.

